

Het College van Gedeputeerde Staten van
de provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

Postadres:
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor:
Dr. Stolteweg 2
8025 AV Zwolle

Datum: 2 juli 2024

Referentie: ZH/WvG/MvD/24.063

Betreft: **Reactie GS-brief Hoofdlijnenakkoord en stand van zaken ZH-PLG
inclusief maatregelenpakket (DOS-2023-0000337 - PZH-2024-855008345)**

Geachte leden van Gedeputeerde Staten,

LTO Noord heeft namens de LTO Noord-afdelingen in Zuid-Holland met speciale belangstelling kennisgenomen van de 'GS-brief Hoofdlijnenakkoord en stand van zaken ZH-PLG inclusief maatregelenpakket' van provincie Zuid-Holland zoals deze op 11 juni 2024 door provincie Zuid-Holland is toegezonden aan de Regiegroepen ZH-PLG en Sectortafel stikstof. Deze brief geeft LTO Noord, als belangenbehartiger van de agrarische sector en onze leden in het bijzonder, mede namens onze LTO Noord-afdelingen in Zuid-Holland aanleiding om hierover een reactie kenbaar te maken aan provincie Zuid-Holland.

Allereerst wil LTO Noord haar dank uitspreken voor de deelnamevergoeding die door provincie Zuid-Holland is toegezegd voor participanten vanuit de land- en tuinbouw in het ZH-PLG en bijbehorende gebiedsprocessen. LTO Noord ziet dit als een positief signaal en wil graag samen met de provincie beziën hoe deze vergoedingen structureel kunnen worden ingebed. Boeren en tuinders brengen essentiële gebiedsspecifieke én algemene kennis mee en kunnen hiermee een belangrijke bedrage leveren. Onze boeren en tuinders zien vele kansen en mogelijkheden om bij te dragen aan goed eten, een mooi groen landschap en sterk ondernemerschap. Ze realiseren zich dat voor voldoende en gezond voedsel voor een groeiende bevolking een schone lucht, schoon water en een vruchtbare bodem van essentieel belang zijn. De kansen omvatten onder andere het herstellen van de bodemkwaliteit en het vergroten van de biodiversiteit. Het ontwikkelen en uitvoeren van hoogtechnologische innovaties op de bedrijven om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en innovaties op het land, zoals druppelirrigatie om waterverbruik te verminderen, zijn eveneens belangrijke doelstellingen. Bovendien kunnen we de band tussen stad en platteland versterken door multifunctionele activiteiten toe te voegen aan de bedrijfsvoering. Dit alles draagt bij aan een duurzame en evenwichtige land- en tuinbouwsector.

De GS-brief Hoofdlijnenakkoord en stand van zaken ZH-PLG inclusief maatregelenpakket bevat bouwstenen voor de gezamenlijke ambitie om een vitaal landelijk gebied te creëren. Provincie Zuid-Holland wil met oog voor de koers en de (financiële) kaders uit het Hoofdlijnenakkoord de komende periode door met het tot uitvoering brengen van het maatregelenpakket en de gebiedsgerichte aanpak (GGA's). Daarnaast wordt beziën wat de consequenties zijn van het formatieproces en de daarmee gepaard gaande onduidelijkheid over doelen en financiering voor het opstellen van het Ontwerp gebiedsprogramma ZH-PLG. De brief benadrukt de essentie van een goede samenwerking tussen de verschillende stakeholders in het landelijk gebied maar is tegelijkertijd eenzijdig geschreven.

In deze brief van LTO Noord aan provincie Zuid-Holland worden verschillende zaken nog een keer belicht die voor de land- en tuinbouw gelden als voorwaarden om verder te kunnen met de opgaven in het landelijk gebied zoals de provincie dat beoogt:

Achter de boer en tuinder. Voor ons allemaal.

1. **Geborgde oplossingen voor PAS-melders, interimmers en andere onvergunden.** Deze oplossingen moeten er zijn voordat er kan worden begonnen met gebiedsprocessen en zouden expliciet in het ZH-PLG moeten worden vermeld. Deelname hieraan op vrijwillige basis is een basisvoorwaarde!
2. In het ZH-PLG wordt nog steeds de indruk gewekt dat de land- en tuinbouw verantwoordelijk is voor de voorziene opgaven op het gebied van natuur/stikstof, water, bodem en klimaat. Het zou beter zijn als wordt gesteld dat **de agrarische sector naast de inspanningen van andere betrokken sectoren als bijvoorbeeld de industrie kan bijdragen aan het bereiken van de doelen.**
3. **Ook andere sectoren dan de landbouw moeten evenredig bijdragen aan het verminderen van emissies.** Agrarische bedrijven kunnen enkel worden afgerekend op hun eigen emissies. LTO Noord mist de reductiedoelstellingen voor andere sectoren.
4. Het zou in het ZH-PLG over **streefcijfers** moeten gaan. Dit laat enige ruimte voor het net wel of net niet behalen van doelen zonder dat daar direct een juridische strijd tegenover staat.
5. Zoals de provincie Zuid-Holland het zelf verwoordde: **geen taken zonder knaken.** Financiën vormen een beperkende voorwaarde. In de planvorming is het daarom raadzaam om met verschillende scenario's te werken zodat er een weloverwogen afweging gemaakt kan worden tussen beschikbare middelen en het bereiken van de gestelde doelen. In de afwegingen dient de hoogte van het beschikbare budget een doorslaggevende rol in de besluitvorming te krijgen.
6. Er mogen **niet telkens nieuwe opgaven bijkomen.** LTO Noord verwacht dat de provincie Zuid-Holland hier zelf de regie in neemt zonder dat het Rijk daar telkens doorheen fietst. Voor de realisatie van de opgaven blijft de saldo 0-benadering rondom landbouwgrond het uitgangspunt.
7. **Breng de monitoring van Natura-2000 gebieden op orde.** Uit natuurdoelanalyses blijkt dat dit nog niet het geval is.
8. **De vertrouwensbreuk rondom volledige schadeloosstelling moet worden hersteld.** Een groot deel van de land- en tuinbouwsector is zwaar teleurgesteld en is het vertrouwen verloren in de provinciale politiek nadat de NNN-opgave is losgekoppeld van het ZH-PLG.
9. **Bij een gebiedsproces zijn alleen stakeholders betrokken die aan de doelstelling van het gebied een bijdrage kunnen leveren!** Partijen die niets toevoegen aan het proces horen daarom niet aan tafel te zitten.
10. **Functie- en beleidsveranderingen uitsluitend implementeren wanneer er een definitief gedragen integraal plan beschikbaar is voor het gebiedsproces.**
11. **Een toekomstperspectief én verdienmodel voor de land- en tuinbouw moeten onderdeel zijn van het gebiedsplan;** denk daarbij ook aan maatregelen op het gebied van innovatie, verplaatsing en landbouwstructuurversterking. Benut de expertise van de provinciale kavelruilstichtingen bij de voorbereiding en uitvoering.
12. **Koste wat kost mag er geen landbouwgrond meer verloren gaan.** De land- en tuinbouw heeft grond nodig voor het realiseren van maatschappelijke doelen. Het is een bekend gegeven dat de druk op landbouwgrond in Nederland - en in de provincie Zuid-Holland helemaal - enorm groot is en dat dit de laatste jaren eigenlijk alleen maar is toegenomen. Het is van wezenlijk belang voor de agrarische sector in Zuid-Holland dat we zuinig zijn op de schaarse landbouwgronden die we nog hebben. Alleen dan is er perspectief voor jonge boeren en tuinders om hier ook in de toekomst op een duurzame manier voedsel te kunnen blijven produceren.

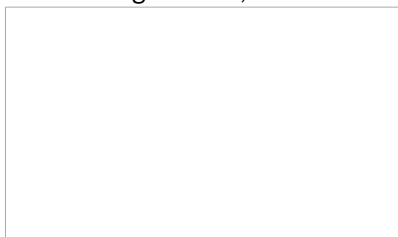
Op dit moment is er over veel randvoorwaarden voor een vitaal landelijk gebied nog onduidelijkheid vanwege het ontbreken van een Regeerakkoord. Wees bewust van de onzekerheid waar ondernemers vervolgens vaak gedurende lange tijd mee te maken hebben. Dit heeft grote gevolgen voor hun bedrijfsvoering en toekomstperspectief.

LTO Noord blijft graag betrokken om mee te denken bij de verdere uitwerking voor wat betreft de toekomst van het landelijk gebied in de provincie Zuid-Holland.

Tot zo ver onze opmerkingen.

Wij zijn graag bereid onze reactie mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

A.P. Verhorst
Voorzitter LTO Noord Zuid-Holland